

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Redazione ed amministrazione
Piazza Adamich.

Előfizetési ár — Associazione:
Egy évre . . . . . Per 1 anno 6.— frt.
Félévre . . . . . „ 6 mesi 3.— „
Negyedévre . . . . . „ 3 „ 1.50 „
2 hóra . . . . . „ 2 „ 1.— „
Külföldre 1 évre . . Per l'estero 8.— „

FIUME

Kereskedelmi-, tengerészeti- és társadalmi lap.

Giornale commerciale, marittimo e sociale.

Hirdetések és nyilttettek:
Fölvételnek árszabály szerint a kiadó
hivatalban, (Piazza Adamich).

Továbbá és kizárólag:
Goldberger A. V. hirdetési irodá-
jában Budapest, Váci-utca, Oppelik
B-nél, Bécs, Stubenbastei N. 2.

Inserzioni ed articoli comunicati si assa-
mono nell'ufficio di spedizione in Fiume
Piazza Adamich.

1887. Március 20

Megjelenik minden vasárnap

20 Marzo 1887.

Váratlanul!

Február 13-kán múltott négy esztendeje, hogy a város hazafias polgármestere csaknem két órán tartó lelkes beszéd kíséretében fej-
tette ki Fiume a Fiuméra névze örök emlékü rekonstrukcionális ex-
pozéját.

A terv megvalósítására két mil-
lió forintnyi áldozatot kellett vol-
na a városnak hoznia. Ciotta pol-
gármester nagyon jól tudta, hogy
a város újalakításának tervezet-
vel súlyos terheket vállalt magára
a kikötő város polgársága, de jól
tudta azt is, hogy ez áldozatok
nemesak gyümölcsözők lesznek, de
fényt és dicsőséget is árasztanak
a még nem régiben oly csekély je-
lentőségű tengerparti városra. —
A város polgársága egyhangulag,
lelkesen fogadta polgármesterének
nagy terveit. Ösztönyszerűleg átérte-
zte ama nagy feladat fontosságát,
melynek megoldása a város fejlő-
désére életszükséglet képez.

Szemel előtt látta a kiépülő
szép fiumei kikötőnek hatalmas ar-
ányait, gyönyörködve nézte, mint
clénkül meg az egykor kihalt ten-
gerpartnak fogalma, s örömmel
tapasztalta a város lakosságának
rohamos szaporodását. E kedvező
jelenlégekkel szemben tétlenül ma-
radni, annyit jelentett volna, mint
a város jövődjé nagyságáról le-
mondani.

És Fiume városa mint ilyen

A FIUME TÁRCZÁJA

PAUL FÉVAL.

† 1887. március 7.

Paul Féval a népszerű francia re-
gényíró nincs többé.

A sok festői alak teremtője, és a
különcz kalandok oly termékeny költő-
je maga is sok és nehéz megpróbáltatá-
son ment keresztül, és azért élete nem
érdektelen.

Paul Féval született Rennes-ben 1816
ben. Jóállású szülőktől. Atyja udvari ta-
nácsos, vagyona azonban nem volt, és így
amiut jogi tanulmányait szülővárosában
befejezte, két évi ügyvédkedés után Pá-
risba ment hogy az irodalmi pályán pró-
báljon szerencsét. Természeténél fogva a
bretagneiek mistiku-ságával bírt, mely
őket balsors esetén az Ist-nhez való me-
nekülésre buzdítja. Párisban való fellé-
pése nem volt valam diesteljes, ame-
nyiben nem tudott jobb állást kapni,
minthogy a Nonvellenenél korrekturnak
vétetett fel. Ezért csakhamar elcsüggedt,
és öngyilkosságra határozta el magát.
A véletlen úgy hozta magával, hogy egy
barátja még jókor elvágta a köte-

nem akart lemondani. Fölösztotta
az átalakítási tervezetet két idő-
szakra. Az első időszakban, mely
1883-1887-ig volt főlvéve, az átalaki-
tási munkálatok költsége 1.382.000
forintban lett megállapítva. Ez ösz-
szegből a következő építkezések
foganatosítása határozottat el.

1. Egy új színház építése.
2. A régi színház hátsó részének lebontása
után, leányiskola épületté való átalakítása.
3. Új vágóhid építése, s az erre szükséges
telkek megszerzése.
4. Egy fedett dologház építése a régi vágó-
hid helyén.
5. Katonai gyakorlóter, és lövölde építése.
6. A régi gőzmalomnak katonai transport-
házat leendő átalakítása.
7. A városi gyermekmenhelyhez vezető út
szabályozása.
8. Elemi fiú iskolaépület létesítése.
9. Tűzoltói szerek beszerzése.
10. Csatornázási munkálatok.
11. Új utcák nyitására szükséges telkek
megvásárlása.
12. A város utcáinak kövezése.

Fiume városa, e tervezet pont-
jainak jó részét, a közkövetel-
ményeknek megfelelő módosítások-
kal jó részben meg is valósította.

Csaknem félmillió forintnyi költ-
sége fölülpült a pártját ritkító vá-
rosi színház: a teljesen lebontott
rég színház helyén a városi taka-
rékpénztár impozáns palotája áll,
ideiglenes vágóhidat létesített, s az
új vágóhidhoz a szükséges telket
nagy összegben megszerzte, kiépít-
tette a százezer forintba kerülő ka-
tonai gyakorló teret és lövöldét,
az elemi fiú és leányi-kolák díszes
épülete a befejezéshez közel áll,
új utcát nyitott, s ilyenek nyitá-
sára, már több telket megvásárolt

itt-ott csatornázott, s a város ut-
cáinak kövezéséről több helyütt
gondoskodott.

Hogy az építési program a meg-
határozott négy éven belül telje-
sen nem lett megvalósítva, ahhoz
jó részben, a tervezett költsön fölvé-
telnek meglusulása is hozzájárult.
Talán jobb is, hogy így történt. . . El-
végre is a mit a város mint ilyen
megtehetett azt megtenni el nem
mulasztotta. Más kérdés azonban
az, vajjon az egyesek, igyekezték-
e a megkívántató mértékben hoz-
zájárulni az átalakítási tervet
megvalósításához? Tisztelet a ki-
vételnek, de e kérdésre általában
nem kell felelnünk.

És midőn nem régiben szemel-
tösen mutattunk rá a szomszédos
Susak emelkedésre, jelezni ohaj-
tottuk azt is, hogy a fiumei pol-
gárság módosabb részén van im-
már a sor, a nagy áldozatokba ke-
rülő tervet eddig megvalósított
keretét kiegészíten.

Ily körülmények között egész
váratlanul jött a város polgármes-
terének egy jutózkodése, mely a
nyitandó új utcák érdekében, egy
bizottságot alakított, mely hivatva
lesz a városi képviselő testület ha-
tározata értelmében véleményt nyil-
vánítani, s így hozzájárulni Fiume
város rekonstrukcionális tervet-
ének gyakorlati megvalósításához!

Valóban kívánatos lesz aztán,
hogy a megnyitandó új telkek, ne te-

kintsenek könyörgőleg egy-egy ar-
ra vonuló módos polgárra a beé-
pítésért!

Néhány nyílt szó a „Susak” című cikkhez.

Fiume 1887 március 14.

Tisztelt szerkesztő úr!

Becsés lapjának legutóbbi számában
„Susak” cím alatt egy cikk jelent
meg. Sajnálatomra, nem vagyok bírtó-
kában a szép magyar nyelvnek, de mert
a közlemény föltűnő czíme kíváncsi-
gomat nem csekély mértékben fölébresz-
tette, lefordítottam azt magamnak. A
mennyben e fordítás hitelességében biz-
hatom, a „Susak” című cikknek, az
volt a célja, hogy a susaki építkezések-
ből kifolyólag, a fiumei e téren való
tétlenségének aludaljon.

Nem tagadjuk mi sem, hogy a Su-
sakon most folyó építkezéseket nekünk
kellene végezni Fiume területén. Tény
az is, hogy a lakások mellett, a telkek
ára hallatlan magas, is így minden adó
kedvezmény mellett körülány is a gy-
lan akadályozza a Fiumében égetien
szükségesnek bizonyult házépítkezést.

Ily körülmények között még azt is
megengedem, hogy valamely bankvilla-
lat is, mely Fiumében házépítésre üzlet-
szerűen szeretne vállalkozni, algha te-
hetne valamit e téren.

En azonban az építkezési kedv hiá-
nyát nem abban az okokban kerese-
m, melyeket becsés lapjának a már idézett
közleménye oly plausibilissé törekedett
tenni.

Nem kizárólag a telkek magas ára
idézi elő a cikk által a fiumei fölke-
zeseknek tulajdonított vállalkozási szel-

sebb dicsőséget arattak *Le fils du Dia-
ble, Les Amours de Paris, Les Belles de
nuit, L'Homme de fer, Les Compagnons
du silence* című regényei is.

Munkáit más álnév alatt hozta a nyil-
vánosság elé, mint *Daniel Sol, vagy El
Grandeur, Un Diable*, stb.

De munkásságának legszebb szaká-
ban Paul Févalt egy nagy baj érte mely
tevékenységét fölboszakította. A megszo-
ritott szellem, munka következtében el-
méje megzavarodott és tízenyolcz hóna-
gon keresztül Dr. Pénoyer homeopatikus
orvos gyógykezelése alatt állott, a ki
őt minden legcsekélyebb szellemi mun-
kától szigorúan vissza tartva erős test
gyakorlatokra kényszerítette. Egész na-
pokon át nem tett egyebet mint ásott,
kapált és taligán földet hordott a Fa-
bourg Poissomiérouben volt kertjében.

Mintán egész éje jelesenhelyre állt, nőül
vette Dr. Pénoyer leányát. Ujból munká-
kától látott és gazdálkodott úgy, hogy rö-
vid idő alatt mintegy 40,000 franknyi
vagyont szerzett, mely vagyon a *Le Tueur
de tigres, La Louve, Le Mendiant noir,
Roger Bontemps, La Province de Paris,
La bague de chambre* stb című regényei-
nek volt gyümölese. Ezen kívül P. Fé-

valnak volt alkalmá az Ambigu szín-
házban több mint mint kétszázszor e-
lédvá látni Bossu című drámáját (1863).
E dráma fölött közte és Sardou Victor
közt, ki a darabot élesen megítámdta
hosszas polemia föllődött ki.

Egyébiránt bármennyire hevesek voltak
is e viták, nem születtek azok a két köl-
tő között tartós meghasonlást, sőt ne-
hány évvel később midőn P. Féval már
az írók társaságának elnöke volt, ke-
resztvízre vitte Sardou Victor egy gyer-
mekét.

P. Féval ez időtájt hírnevének tető-
pontján állott és habár a legfelsőbb kö-
rökben is szívesen látott vendég volt,
mindig megőrizte demokratikus érzel-
meit. Jellemét, ez irányban híven tük-
rózi vissza a következő eset:

Midőn P. Féval 1866-ban Compié-
gneben tartózkodott, mint a császár és
a császárné vendége Albéric Second-nak
egy alkalommal ezeket írta:

Nem, te nem titkoltál el előttem sem-
mit. Itt tartózkodásom telve van gyö-
nyörrel. Én a ki csak hagyomány szok-
tam élni, — pedig ki nem állhatom, —
most valódi élvezetet találak a sok, vál-
tozatos s kitűnően fűszerezett finom é-
telben. — Sokat gondolok reád.

lem hiányát. Hiszen, hála az égnek én is annyira a mennyire azok közé tartozom, kiket, hogy a cikkből vett idézetekkel éljek, „a jó Isten földi javakkal megáldott”, sőt merek vele dicsekedni, hogy eltekintve ama szeretettől, melyel a magyar nemzet iránt mindenkor viseltem, még politikai pártállásom is olyan, melyről az anyaországban azt szokták mondani, hogy mameluk, — még pedig a javából!

Es ha mégis, midőn csekély tőkém elhelyezéséről van szó, én is azok közé sorakodom, kik az építkezés terén félre kell lépni, azt messzebb menő politikai okokban kell keresni. A provizorium az, mely sokakat visszatart a költséges házépítéstől. Könnyű a usaki szomszédoknak: de mi, kik csak amolyan ideiglenes talajon állunk, másképp gondolkozunk. Részemről meg vagyok győződve, hogy mi-helyt a fiumei függő kérdés Magyarország jogos kívánsága szerint kedvezőleg elintéző lesz, annyi szép palotánk épül, hogy még Susaknak is kedve kerekedik beállni hozzánk — külvárosnak!

Egy fiumei patrióta.

Az Adria társulat fejlődéséről.

Valahányszor a magyar tengeri gőzhajózási társulat fejlődéséről van szó, nem csekély önérettelt tokinthet Magyarország tengerészete mely a saját kis körében már is nem kevés alappal bír arra nézve, hogy a jövőben Fiumén át irányuló magyar tengeri kereskedelmi forgalmat a saját gazdasági érdekeinek megfelelőleg emelhesse.

E feladat megoldása első sorban az „Adria” magyar tengeri gőzhajózási társulatra vár, mely a jelenlegi erejével, kell hogy magyát képezze, egy a viszonyoknak megfelelő és erős tengeri magyar kereskedelmi flottának. Nincs ebben semmi lehetetlenség, nem illuziók ezek, de realis alapon nyugvó tervek, melyek becsület-s munkával kitartó törekvéssel megvalósíthatók lesznek.

Peichl József az Adria műszaki igazgatója, nemcsak mint szakember örvend úgy a külföldön, mint a belföldön hírnevének, de mint kiváló szervező erő is, nem egyszer adta képességét tehetségeinek. E kiváló szakférfiú, ki minden erejével és lelkiismeretességgel törekszik a társulathoz kötött feladatok megoldására, mindinkább azon van, hogy az Adria hajók tengeri forgalmunk köve elhelyezése nek is mindinkább megfelelőleg építsenek.

Az Adria társulatnak a Stockton on Teesben (Angliában) építés alatt levő új hajója, melyet a társulat gőzöcséinek száma tizre emelkedik, a hajó építészeti modern vívmányai szerint készült.

Nevedet belefartagtam pamlagom karfájába; pedig okosabban tettem volna, ha a magamét irtam volna be kalapom béléskébe, mert biz azt elemelték. Senkit sem akarok vádolni. A házi gazda és nejeéről fel sem tehető hasonló spekuláció. Nem is volt egészen új, sem valami kitűnő minőségű.

A császárné igen türelmes volt iránymában. A császár sok jószágot tanusított velem szemben. Egy leglenálzóbb kegyetlen fejfűrés roppant érdekessé tett engem az ő szemekiben. Ah! ha a te csőrőddel bírnék! A szellemes dolgok egész a nyeldekülmig jöttek fel, és nem tudtak kijönni. . . . . Később feltaláltam őket a zs . . . . . ben.

Elmeséltem vagy három történetkét. A császárné látszólag elméskének talalta. Ha pályámat újra kellene kezdenem, betanulnám a feszitelen szerepet. Most már nagy-n kősi! Irj, úgy fogsz most feltűnni nekem, mint egy ember, kinek szép relációi vannak.

Holtig a tied

Paul.

A hajó f. é. május 1 én teljesen elkészült s az Adriatársulat legutóbb épített „Széchenyi” és „Zichy” gőzhajóknak megfelelőleg 2500 súlytonnája leend. Az új hajó hossza 360 angol láb, szélessége 36, mélysége pedig 20 láb, s 450 tonna vízreleheléssel lesz ellátható. Beosztása igen csel-szerű, a mennyiben nem csak egynemű, de különféle árukhól álló teljes rakomány befogadására is alkalmas, ezenkívül csapatszállításokra is használható leend.

A hajósszemélyzet részére szánt helyiségeken kívül rendelkezni fog az új hajó utasok részére az első osztályú berendezésnek megfelelő kajutákkal, teremmel fürdőszobával stb.

A legújabb rendszer szerint épített gép, három hengerű s háromszoros feszítőerővel bíró, (triple expansion) 700 lóerőre. Ez erővel, a gőzhajók szokott gyorságát vagyis óránként átlag 9 tengeri mérföldet, a teljes rakományal is megteheti.

Mintán az új hajó kiválóan áruszállítóra van szánva, föl lesz szerelve öt gőzdarúval, és oltókészülékkel. E gőzdaruk együttes működésével naponként ezer tonna áru rakodható.

A kormányrúd (Amoset Smith rendszer szerint) gőzérővel van felszerelve, s ugyane rendszer szerint emelgetnek föl, és bocsáthatók le a horgonyok.

Fölösleges is mondanunk, hogy e kitűnő gőzhajóval, a nemzeti tengri gőzhajózás, nem csekély jelentőségű erővel fog megszaporodni.

A fiumei fogyasztási szövetkezet. A fiumei fogyasztási szövetkezet ügyét illetőleg előleges tájékoztulást közöljük azon tervezeteket, melyek az igazgatóság elvi megállapodásait képezik.

Az igazgatóság működését egy ügyrend fogja szabályozni. Hajnal Antal országos építészeti felügyelő és műszaki tanácsos mint a fogyasztási szövetkezet igazgatóságának elnöke, egy gondosan kidolgozott ügyrendi javaslatot fog a legközelebbi igazgatósági ülés elé terjeszteni tárgyalás illetve elfogadás végett, ezen ügyrend magában foglalja az egyleti hivatalnokok teendőire vonatkozó utasításokat, és azon módokat, melyek szerint a szövetkezet működését megindítja és folytatja.

E szerint a szövetkezet, míg anyagilag úgy megerősödik, hogy

A 400.000 frankot, melyet P. Féval keserves munkával szerzett szerezésének sorsjegyekbe fektette. Pénzügyi dolgokban nagyon tapasztalatlan és végtelen jóhiszemű volt. Egy alkalommal például midőn Gonzales barátjának ki egy utazást volt teendő 3000 frankot adott, annak elismerését azzal utasította vissza, hogy hát az mire való.

Mikor a török papírok értéke hirtelen leszállott P. Féval teljesen tönkrement. Ezen borzasztó csapás következtében a vallási rajongás egy neme vett rajta erőt és a Márcadét utcában Montmartreban levő lakásán egy kápolnát rendezett be, fogadást tett, hogy mind a nyolcz gyermekét a szűz Mariának fogja felajánlani, és bűnbocsánatért könyörgött a szentszékhez rossz könyvei miatt, melyeket irt. Sőt, valami szent ember azt tanácsolta neki, hogy műveit vallásos alakba dolgozza át, és újból adja ki. Ennek folytán regényeinek átdolgozását megkezdte, azokat melyek Dentu kiadónál voltak visszavette, hogy Palmének adja át. Átdolgozta nevezetesen a „Mystères de Londres” a „La Louve” stb. regényeit, s mindazt a mi a keresztény erkölcsöket sérthette lenyeste. Nem irt

saját kezelésbe vett raktárokat nyithat, — vállalkozási uton fogja az ügyet megindítani, és pedig oly formán, hogy az ajánlkozó kereskedőkkel, üzlettulajdonosokkal szerződéses viszonyba lép, kik a szövetkezet által a tagok részére kibocsátandó márkákat elfogadják és azokat a szövetkezet pénztáránál beváltás végett be mutatják, a tagok a márkákat leszállított értékben kaphják, például: egy forintos márká a szövetkezetnél 80 vagy 90 kr-ért kapható, ez függ a kereskedőkkel kötendő szerződéstől, a kereskedő pedig valódi vagy is egy forint értékben fogadja el, azért áruit szabad választására bocsátja a vevőknek. A tagok tájékoztatására közöljük, hogy fűszer és húsarúrok versenyezve jelentkeztek a szövetkezetnek felajánlani áruikat. A tervbe vett márkák 1 frt. 50 kr, 25 kr., 10 kr. és 1. kroskó lennének. Az igazgatóság működésének megkezdésére az alapszabályok és a szövetkezeti iratoknak a törvényszékhez való benyújtására stb. szükségesek fedezhetőek céljából, a beírási díjakat (1 fr) még e hó folyamán beszédni tervezik, de a részvények kiváltását csak akkor kívánja, ha már kész előnyökkel lehet a szövetkezet elé.

Az áru-cikk sorozatát illetőleg, abba minden legszükségesebb élelmi cikk és ital, továbbá fontos háztartási cikkek, tűzifa, szén ásványviz felvétel.

A szövetkezet működését azonnal megkezdni, mihielyt a már benyújtásra kész előmunkálati iratok alapszabályok, törvényszékeltől szükséges czebejegyzési záradékkal ellátva visszaérkeztek. Reméljük hogy mindez a jövő hóban teljesülni fog.

Az országos tüzoltó kongresszus.

Az országos tüzoltó kongresszus érdekében e hét folyamán a következő intézkedések történtek.

Hajnal Antal a központi bizottság alelnökének ama már ismertett indítványa szerint, hogy az egyes albizottságok, a központi bizottság elnökségé-

szentül mást mint vakbuzgó miszticizmus-tól áthatott műveket ilyenek: „Etapes d'une conversion,” „Merveilles du Mont Saint Michel” st.

E közben (1877) meghalt Paul Féval apósa a ki után neje 400.000 frankot örökölt. A rossz végtet ennek is véget vetett, Féval egyik leánya egy ízben *Tourna* u. azott és a vasuton megismerkedett valami Coulon nevű egyénnel ki reá a tisztességes és becsületes ember benyomása tette, Parisba visszatérve beu. atja őt atyjának, ki őt igen szívesen fogadja és Coulon nemsokára a ház legmeghittel barátja lett.

Leányait el nem vehette, mert kettő a legidősebbek már Carmelita szüzek voltak. De mást tett Paul Féval rávette hogy bizza róu vagyonát, melyet egy Montmartreban felállított mérleggyárba fektetett.

Ez a Coulon egy csaló volt, valamikor könyvkötő, és esőbe jutott kereskedő, ki P. Féval vagyonát elköltötte, úgy hogy P. Féval egy reggel arra ébredt, hogy a mérleggyár zárva volt. Ennek hallatára szél ütötte, s össze rogyott. Mikor életrehozták már csak árnyéka volt önmagának. Agya megzavardott. — Nejét folyton azzal vádolta hogy a ve-

nek képviselte mellett újra szerveztesenek, f. hó 14-én a lakás rendező bizottság tartott ülést Hajnal Antal elnöklete alatt.

Az ülésen megjelentek Dobrovich János, Barich Henrik, Zängerle, Nikóra Vince, Marusehig Biagio, Edelényi Szabó Lajos, Evinger Antal stb.

Mint a többi újonnan szervezett bizottságok, úgy a lakásrendező bizottság körében is a következő pótválasztások történtek alelnöknek megválasztott Dr. Feichtinger Lajos másodtitkárnak: Edelényi Szabó Lajos.

Az ülés alatt Dobrovich elnök előadta a lakásrendező bizottság ügyét s reflektálva a múlt évi munkálatokra, kimutatta, hogy az érkező vendégek minden akadály nélkül elhelyezhetők lesznek. — E kijelentéseket a jelenlevők a legbensőbb megelégedéssel vették tudomásul.

A díszítő bizottság hasonlóképp újonnan szervezkedett. A Hajnal Antal elnöklete alatt megtartott szervező gyűlésen, Carminatti Giambattista elnökön kívül, másod elnökül Egan Lajos főmérnök, Burgstaller titkárakon kívül s másodtitkárrá, Derék Gyula mérnök választott meg egyhangulag.

A megjelölt választások után, Carminatti elnök jelentést tesz a bizottság eddigi működéséről. E szóbeli előadás szerint a bizottság munkálatával már csaknem teljesen rendben van, s csupán a költségvetésre kell még megállapodásra jutnia. A jelentés a jelenlevők részéről megnugyváással vétetett tudomásul.

A központi bizottság valamennyi albizottságának elnöke és titkárainak megjelenése mellett ma vasárnap ülést tart melyről a legközelebbi számban közlünk értesítést.

Különféle hírek.

Hajnal Antal. A magyar mérnöki kar egyik kiváló tagját Hajnal Antal országos középítészeti felügyelőt, a fiumei kikötő építészeti hivatal vezetőjét újabb kitüntetés érte. A közmunka és közl. miniszter a közelmúlt napokban műszaki tanácsossá nevezte ki. Hajnal Antal 1867-ben lépett állami szolgálatba, mely alatt fokozatosan emelkedve már a hetvenes évek elején főmérnöki minőségben működött a közmunka és közlekedési ministeriumban, majd 1877-ben a fiumei kikötőépítészeti hivatal fontos teendőinek vezetésével bízott meg. A benne helyezett bizalomnak minden tekintetben meg is felelt. E bizalom kifolyása lón, hogy öt évi működése után 1882-ben országos középítészeti felügyelővé nevezetett ki, majd pedig a ki-

szélyt, melyről tudomása volt, elhallgatta, pedig szegény nőre testi nyomorban mindig szüksége volt. Neje, a leki kinek folytán nemsokára (1882) meghalt. Ettől fogva P. Féval minden támasz nélkül maradván, nem tudta többé Palmé kiadóval kötött szerződéseit betartani, nyomorgott a Bossu után kapott csekély jövedelemből.

Később már az írők társaságának kellett a szerencsétlen író viszonyával foglalkozni. És ki eszközöltek neki a kormány és a Drámai szerzők társaságától nyugdíjat mely összesen 2200 frankra rugott. Az írők társasága is adott neki 1200 frankot évenként és elhelyezte a „Saint Jean de Dieu” zárdában, hol életének négy utolsó évét töltötte, összesítve, úgy hogy kínos volt ötlátni.

Apolóul melléje adtak egy 12 éves fiút, a ki gyermekiségének naivságával így mutatta be őt a látogatóknak: *Ez az — a Paul Féval.*

Es a haldokló, ki már nem értett semmit, mer-even nézte azokat, kik vele társalgást akartak kezdeni. — A balsors által annyira üldözött szegényíró esendes halála, véget vetett anyai szenvedésnek.

B. N. F. E.

kötő pites országos meinek el József lov kitüntette nácossá nyára csak nal Antal, nek. Midőn meikötő kezdte, a arányokban ben kezdett ki jó részl fáma rakp mas Mária fele része. latokon ki a fiumei kö nyira font ma nagyki melyek új ter mélység mas rakod nagyobb for talnk a k dolgozott t mány által szakértők y leges kiépít el. Hajnal lóm terén kisebb mfs nyek a ha meg, e y kát írt „A f becses mu a szakféria dősen kívül vesz a fiu mozzalmai v vagy komol mint a vör nak alelnök séggel mük a kolera v lakóinak kő A Fiumében kongresszus érdekében a alelnökévé v ósával már gos érdeki lembe vesz kiépítése, a terén egyen ka, melyre ország, úgy üldözölnünk a magyar ál cziális, és n nak összekö mára megörí

Kinevezés lami főgimn zoktatásügyi Sándor, Moz fiumei főgin

kat, eddigi á ká nevezte várt hirt. vé gedé ünkkel

Gróf Zic újabban ism adta tanulel lünk ugyan s 100) forintot nak a fiumei nek, hogy e tervezett épí mányzó gróf punk legköz szorint mélt dig is csak a kormányzónki kintélyes ele dalomnak hal

A világtól A vonatok l összeköté és nyilt néz. Az ságának a le mellett sem s háritani. A mentén ugyan 4—5 méter m vasuti vágány kat. A az egy

kötőpíntészet terveinek kidolgozása s az országos kiállítás körül szerzett érdemeinek elismerésül 1886-ban a Ferencz József lovagrenddel lett ő felsége által kitüntetve, míg legutóbbi műszaki tanácsossá lépett elő. E kitüntetés bizonyára csak megérdemelt elismerése Hajnal Antal, különösen fiumei működésének. Midőn 1877-ben működését a fiumei kikötő építészeti hivatal élén megkezdte, a fiumei kikötőnek már nagy arányokban látható munkálatai jó részben kezdetükön voltak. Ő alatta épült ki jó részben a szép Zichy-molo, a Stefánia rakpart a Rudolf Molo, s a hatalmas Mária Terézia mólónak több mint fele része. E valóban nagyszerű munkálatokon kívül, az ő vezetése alatt épült a fiumei kikötő forgalmára nézve olyan-nyira fontos kövülőkötő, s végeztetett, k-ma nagykiterjedésű föltöltési munkálatok melyek utján, ott hol azelőtt több méter mélységű tengervíz állott, ma alkalmas rakodóhelyek terülnek el. — Legnagyobb fontosságú azonban Hajnal Antalnak a kikötő megújítására ki-dolgozott terveze, mely a magyar kormány által egybehívott bel- és külföldi szakértők véleménye után a kikötő végleges kiépítésére alaptevéül fogadtatott el. Hajnal Antal az építészeti szakirodalom terén is sokat foglalkozott; több kisebb műszaki dolgozatokon kívül, melyek a hazai folyóiratokban jelentek meg, e y vaskos kötetből álló munkát írt „A fiumei kikötő” czimvel, mely becses munka melán vonta magára a szakférfiak figyelmét. — Szakmükö-désén kívül Hajnal Antal tevékeny részt vesz a fiumei társadalmi élet mindama mozgalmaiban, melyek humanisztikus, vagy komoly erkölcsi célokkal bírnak; mint a vőőskeresztesyektől fiumei fiókjának alelnöke folyton kitartó tevékenységgel működik, a múlt évben pedig mint a kolera vész bizottság tagja a város lakóinak közelszermérésével foglalkozott. — A Fiumében tartandó országos tüzoltó kongresszus minél sikeresebb megtar-tása érdekében a fiumei központi bizottság alelnökévé választott, s e pályes működésével már is sokkal járult az országos érdek ügyének sikeréhez. Ha figyelembe vesszük, hogy a fiumei kikötő kiépítése, a magyarországi víziépítészeti terén egyenül álló oly nagyszabású munka, melyre büszkén tekinthet Magyarországon, úgy lehetetlen szívünkkel nem üdvözölnünk e kiváló férfit, kinek neve a magyar állami építkezések egyik speciális, és monumentális művével van-ma összekötöttesben, s az utókor szá-mára megörízve.

Kinevezések a fiumei m. kir. állami főgimnáziumhoz. A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter, Körösi Sándor, Mogyorósi István, és Szabó Samu fiumei főgimnázium helyettes tanárokat, eddigi állomásaikra rendes tanárokká nevezte ki. Örövendők, hogy e rég várt hírt, végre valahára teljes megelé-gdedé ünkkel regisztrálhatjuk.

Gróf Zichy Ágost kormányzónk újabb ismét kiváló nagyelkészségeket adta tanujelét. Lapunk zártakor értesü-lünk ugyanis, hogy a nemeslelkű gróf 100) forintot küldött Simonich Antalnak a fiumei munkás egyesület elnöké-nek, hogy ez összeg a munkásoknak tervezett építésére fordíttassék. A kormányzó gróf e nagylelkű adományát lap-unk legközelebbi számában érdeme szerint méltatni el nem mulasztjuk. Ad-dig is csak annyit említnék föl hogy kormányzónknak e nemes tette, a te-kintélyes elemet képező munkás társad-alomnak hála-ját méltán kiérdemelte.

A világtól nyolcz napon át elzárva A vonatok közlekedése, s a távirtdai összeköttetés még lapunk zártakor sem nyílt le. Az állami vasutak igazgatósá-gának a legnagyobb erő megfe zítés mellett sem sikerült az akadályokat el-hárítani. A károlyváros-fiumei vonal mentén ugyanis egyes helyeken a hó 4-5 méter magasban borította el a vasuti vágányokat, s a táviró oszlopokat. A az egyik napon a sok munkas

kéz, által eltakarított havat a másikon ismét oda hordta az erősen dühöngő hóra szél. A nagy munka megvalósítása tervszerű czéjéből, a helyszínére érke-zett a m. kir. állami vasutak több fő-tiszviselője. Minden intézkedés, és em-beri erő feletti munka azonban haszta-lannak bizonyult a dühöngő elemekkel szemben. — Postát táviratot a múlt vasárnap óta nem kaptunk, sem pedig innen nem küldhetünk. — A déli vas-uton a forgalom ez ideig szintén nem nyílt meg.

A szepítő egyesület, a Fiumében alakuló félben lévő szepítő egyesület, Dr. Gelletich Miklós ügybuzgalma folytán már is egy szép tervnek megvalósításával foglalkozik. Arról van szó, hogy a Giardino Pubblico elején lévő sik-terület baloldalán egy tavat létesítenek, míg a jobb oldalra apró villákat helyeznek el. Ugy értésülünk, hogy József főherczeg ő fensége, kit az egyesület fővédőségére szándékoznak fölkerüni, a fő díszítésére már is két fekete hatást ajánlott föl. A fő díszítésére van egy megjegyzésünk. Nézetünk szerint, sokkal vonzóbb képe lenne, ha a népkert elején fekvő tisztás terület, mind a két oldalán tóvá alakították át, s rajta egy díszes hid vezetne keresztül; a tervezett apró villák pedig a tó fölött, a bejáratnál szemben helyeztetének el. Hogy a Giardino eleje ily uton, mily pompás képvel bírna, nagyon könnyen elképzelhető. Meg vagyunk győződve, hogy a szép iránt oly kiváló érzéssel bíró egyesület e tervet melegen fogja folkarolni.

Uj utcák megnyitása. A városban terve-zett uj utcák megnyitására, Giotta polgármes-ter egy bizottságot hívott egybe, mely az uj utcák vonalaira, és méreteire nézve lesz hi-vatva véleményét nyilvánítani. E bizottság tagjai Corossacz G., Costantini D., Conte de Domini Vincze, Dr. Gelletich Miklós, Mohovich Emidio, Ossolombi Lajos, Simonich A., Sma-puna A. F., Steimacher Artur, Thierry Frigyes lovag, Chiarego G., Egan Lajos, Leard József, Hajnal Antal, és S'ntay Lajos.

A sorozás városunkban f. é. márczius hó 28-án d. e. 8 órakor veendő kezdetét: sor alá kerülnek az 1867, 1866 és 1865-ben született ifjak.

A közjó érdekében Dr. Dall'Asia Szan-szó a fiumei ügyvédi kar egyik jelesebb tagja, ritka engedményt tett Fiume városa részére. A nevezett ügy-véd mint ér esülünk, a fiumei boulevard ügyének előmozdításához azzal járult hozzá, hogy a szabályozási vonalba eső és a tulajdonát képező telekbelől 3 000 méternyi területet díjtalanul engedett át.

Megkésztet hála. A városi hatóság még 1865-ben elhatározta, hogy Dr. Fabris Jeromos, Fiume város néhai nagyérdemű főorvosának emlékére egy emlékoszlopot állít a fiumei köz-kórházban. Mintán a város a kegyelet adóját még ma sem róta le az elhunytal szemben, a „Bilancia” legutóbbi számának egyikében felszólal a emlék fölállítása érdekében.

Sürgöny kerülő uton. A kezelemelt napok alatt a belföldi megszokott táviró forgalom folytán, az Abbaziában időző Stefánia főher-czegnő Spanyolországon át kapott Bécsből táviratot.

Köszönet nyilvánítás. A postai ta-karékpénztárak budapesti igazgatósága, az iskolai takaréktárak, illetőleg a posta takarékpénztári intézmény érdekében ki-fejtett ügybuzgalomért, Berez Gyulának a fiumei állami és polgári iskola igazgató-jának elismerését fejez ki.

A színi előadások A Diligenti An-gelo vállalkozása alatt álló olasz színi társulat, holnap márczius hó 21-én kezdi meg előadásait a városi színházban. Szín-re kerülnek a következő darabok: *Tro-dara* történeti dráma 5 főlvonásban 7 képlettel (Sardon Viktortól); *Háború lo-keidőben* színmű 3 főlvonásban; *A Sabiniák irabllása*, vígjáték 4 főlvonásban; *Már a hollakal alszik* dráma 3 főlvonásban; *Giorgina* (Sarlou) vígjáték 3 főlvonás-ban; *Niniche* színmű 3 főlvonásban; *A-sceni festő s Jette leánya* vígjátékok egy-egy főlvonásban.

Az örök város hírlapirodalmáról. A Rómában ez idő szerint megjelenő jelentéke-nyebb napilapok, dacára, hogy Olaszország fővárosában, s a parlament székhelyén jelen-nek meg, nem valami nagy elterjedésben ö-rvendenek. Így például a *Gazzetta d'Italia* 4,500 példányban, az *Italia* 3,000, a *Riforma* 3,000, a *Diritto* 3,000, az *Osservatore Romano* 3,000, a *Voce della Verità* 2,500, az *Opinione* 2,000, a *Monteur di Roma* 1,800, a *Corriere di Roma* 1,500 példányban kerül a nyilvánosság elé. Az

u. n. kisebb napilapok sokkal több példány-ban jelennek meg, így a *Messaggero* nevű kis néplap naponta 6000 példányban jut a köz-önség elé. Különös hogy a Milánóban megjelenő *Sociale e genuai L'Epoca* s a turini *Gazzetta Piemontese* aránytalannul nagyobb számban van-nak elterjedve, s így a római lapoknál sokkal nagyobb befolyást gyakorolnak az olasz köz-vélményre.

Keresk. és tengerészeti hírek.

M. kir. államvasutak. A következő díjsza-bások 1887 évi márczius hó 31-ével hatályon kívül helyezesnek, u. m. 1) Romániából Sza-gezba és azon átmenet tillg Franciaországba szállítandó gabona küldeményekre 1881 január hó 1-től fogva érvénybe: levő kivétel díjsza-bás; 2) a román-vorarlberg-svájezi gabona for-galomban 1881 augusztus 20-ika óta fenálló ideglenes kivétel díjszabás; 3) A Luzernből Bacutha (Románia) szállítandó gép küldemé-nyekre fenálló rovatolási díjtétel, nemkülön-ben; 3) A román vorarlberg-orájezi gabona for-galomban 1883 évi márczius hó 15-től érvényes kivétel díjszabás, mely már csak Romano horn és Rorschachra szóló díjtételeket tar-talmaz.

A dunai hajózáskan a Bécsből és Buda-pestől débe fekvő vonalokan újabb megnyitá-sa folytán, az a m. kir. államvasutak helyi díj-szabásának II. részéhez, — valamint a magyar vasuti kötelek II. részének, I. füzetéhez — füg-gelék gyanánt 1885 évi június 1-én kiadott é-vadidíjszabás egész terjedelmében, — b) az osz-trák-magyar és nyugatmagyarországi vasuti kö-telékben 1885. június 1-én kiadott évadidíjsza-bás a Bosznabrod, Bród, Samie és a es. kir. Bosnavasut állomátsaira vonatkozó díjtételek kivételével, melyek helyébe a vasuti és közl. föltöltés f. é. 9. számában új díjtételek lettek kiadva, — visszes díjtételeivel t. é. márc-zius 8-án visszavonásig, de legkésőbb a f. é. nyílt hajózási beszámolésig újra életbe léptek.

A Szeaz csatornán éjnek idején a hajók ez ideig nem esékly kellemet-lenségekkel és ovatossággal hajóztak át. Legújabbán a csatornán át induló hajók villamos világitással lesznek ellátva, s ezek segélyével a Szeaz csatorna 15 óra alattesz átszelhető.

CSARNOK.

Az osztrák-magyar Lloyd ötven éves tör-ténetéből. VI.

A „Barone Burger” és „Baro-ne Manula” hajók is megszerze-tettek és a dalmát vonalokra kül-dettek.

A menetrend, mely a társulat szükségletének teljesen megfelelt, 1863-ban változatlan maradt.

Mint hogy az érdekelt társula-tokkal megegyezés jött létre a fel-ső dunai szállítmányoknak Kustend-jejn vagy akár Galaczon át való irányítására nézve, a következő év-ben megszüntetett az egyik heti menet Konstantinápoly és a Duna közt, ellenben a Kustendje-járat megkésztetett és Odessáig ki-terjesztetett. Ily módon 1864. áp-rilis 4-én Ausztria Déloroszországgal a legrövidebb uton összeköt-tetésbe jött, és pedig úgy, hogy három nap alatt Bécsből Odessá-ba lehetett jutni.

A harminczkettedik közgyülé-sen 1864. május 31-én közöltetett a részvényesekkel, hogy az általuk már korábban elfogadott új nyug-díjzabályzatot a cs. kir. helytar-tóság jóváhagyta.

Az anyagszerek átalakítása leg-kevésbé sem szenvedett késedel-met. Mivel az „Aquila Imperiale” gőzös meghosszabbítása 1864. au-gusztus 4-én sikerült, a „Progresso”-t és „Trebisondá”-t ugyanazon eljárásnak vetették alá. A „Lario”

„Benaco” és „Verbano” hajók meg-hosszabbítása is elhatároztatott.

1864. október 30-án a szolgál-atra már nem igen alkalmas „I. Ferdinand” eladatott, hasonlóképp eladattak 1865. márczius 5-én a „Vicenza” és „Danubio” folya-mgőzősök és az összes többi uszály-hajók.

Mint hogy a hajógyár egész e-reje igénybe volt véve, idő- és költ-ségküldés szempontjából ott kellett megszerezni a szükséges ha-jókat, melyeknek beszerzése a leg-ki-sebb halasztást sem tűrte, a hol azok gyorsan és olcsó áron voltak kaphatók. Ezért 1865. április 3-án megrendeltetett Angliában a „Mi-nerva” és alexandriai vonal szá-mára, és Németországban a „Da-nubio” és „Tibisco” a fekete ten-geri és dumi hajózás erősítésére.

1865. végén lejárt a kormány-nyal kötött postaegyezmény. A magas miniszterium felszólítására javaslatot terjesztett elő az igaz-gatóság annak megújítására, mely magában foglalta azon módosítá-sokat, melyek a tapasztalat szerint szükségességeknek bizonyultak. Hogy a részvényesekkel az új szerződés megkötése közölhető legyen, a köz-gyülés 1865. szeptember 14-ére ha-lasztatott el. A fontosabb megál-lapodások a következők voltak:

A postaszolgálat három osztály-ba soroztatik, nevezetesen.

a) külföldi vonalak gyorsmenet-ekkel, melyekért a kormány futó mérföldenként 4.20 forintot köte-les fizetni.

b) külföldi vonalak közönséges menetekkel, mérföldenként 2.50 frt-jával;

c) vonalak a belföldi vizeken melyekért az állam nem fizet.

Az évi állami hozzájárulás e szerint körülbelül 2 millió forintot tenne ki.

A szerződés tartama hét évben állapítatik meg.

A dalmát menetek kettővel szá-porítatnak.

Megszünik a mentesség a ki-kötő- és egészségügyi illetékektől. Ezen megállapodásokhoz, melyek a postaszolgálatra vonatkoznak, jár-ult még néhány más, melyek kö-vetkezőkben említnék ki:

Az állam által 1859-ben a tár-sulatnak előlegezett három millió forint kamatai 3 százalékról 3 szá-zalékról 4 százalékra emeltetnek és egyuttal megállapítatik, hogy az 1872. január elsejétől 1876. december végeig terjedő időköz-ben az államnak egy millió visszafizetendő és a következő három év alatt a másik két millió.

Osztalék a részvényeseknek csak akkor adható, ha a kölcsönök ka-matfizetéséről, az illető törleszté-sekről, az értékleírásokról, valamint a biztosítási és nyugdíjalapról kel-lőleg gondoskodva van.

(Folytatás).

Szerkesztői üzenetek.

P. urnak Fiume. — A Club alpino-ról eddig sohasem vettünk eredeti értesítést, ha ilyet beküld, készséggel közöljük. Azonban kö-telezni akarunk bennünket, hogy akár a Club alpino-ra akár más úgyre vonatkozó közleményt,

